

las seu Lacticia nuncupat. Num uero & has Graeci quoque *σπίδινα* appellauerint, sciremus sane, nisi temporum iniuria Marini uiginti de Confectionibus libri cum Graecorum omnium qui quicquam in Anatome dignum praestiterunt operibus, maxima ex parte intercidissent. Quartus enim Marini liber inter caetera glandulas tractabat, utcumque uero sit, hoc tertium in faucibus glandularum genus non minus quam caetera duo ob uarios quibus implicatur affectus, & serophulas praecipue, perpendendum uenit: hocque imprimis tempore, quando non id solum genus, uerum & alia duo Gallicus morbus simul cum palato & gargareone miserè exercet.

DE GARGAREONE. CAPUT VI.

IN hiante ore gargareonem citra dissectionem uidere est, quamquam in sexta musculorum tabula E insigniatur, in septima uero F.

Gargareonis nomina.

STA quoque corporis pars pluribus donatur nominibus, gargar enim, gurgulio, & gargareon, sibilus ac tintinabulum à uoce nuncupatur. Quia uero instar uuae superius angusta, inferius uero sphaera instar rotunda aliquando dum inflammatione corripitur, propendit, Vaea, seu *σφαλὴ* appellatur. Deinde quod instar caudae muris, aut columbae extensa interdum ex humorum affluxu gargareon producat, ut & affectus ille, *λυγὴ* ac columella dicitur. Porro quoniam secundum naturam se habens, superius latior, inferius autem strictior uisitur, fundibulum aliqui cum uocauerunt, at nomina sonitus occasione ipsi indita à multis toti laryngi, ab aliquibus uero laryngis operculo tantum accommodantur. Caeterum gargareonis, qui soli inter caetera animalia homini obtrigit, situs, forma, color, ac omnia ferè huc pertinentia non minus ac externa unguium superficies euadent conspicua, si aliquis hiantis os inspicere non piguerit. Vnde etià horum enarrationi prolixius quoque haud immerandū est. Oblonga enim tunc spectantibus occurrit particula fungosa & carnea à palati fine, ubi narium foramina ad os descendunt, in oris amplitudinem propendula, superius ubi palato continuatur latior, inferius pyramidis instar acutior. Venulas quaedam ex uasis palati tunicam aduentibus in ipsius medio assumit: neruis autem non admodum participat. Porro ipsius primum usum uocis modulatione esse, ac illum ad sermonem homini plurimum opitulanti, argumento sunt, qui hunc praefectum habet: dein quod soli homines, auiumque quaedam genera hoc donari uidentur, adeo sane ut non immerito uelut quoddam uocis plectrum, ita ad cautum palatum pendens, censeatur. Secundario autem ad aeris attractionem, ne scilicet nimium frigidus in pulmonem feratur, aliquid & homini accommodare creditur, quum his quibus gargareo praefectus est, frigidus aer impensius quam caeteris noxius esse colligatur. Sic quoque & ad aeris expurgationem non nihil conducit, nam pulueri sibi applicat, qui alioquin in laryngem simul cum aere erat assumendus. At hic usus qui caetera animalia ad terram magis quam homo spirantia gargareone destituuntur, paruipendendus uidetur. Quamobrem uero alij gargareonem excrementorum à cerebro in os descendenti quoddam receptaculum esse tradiderint, non satis assequor, & commentum illorum esse opinor: qui gargareon nullam, quae apte aliquid suscipiat, cavitatem nascatur: imò quoties humore imbuitur, laxatus muris caudae forma propendit, aut alio quopiam grauissimo uitio dum fluxionem suscipit, conflictatur. At nunc tempestiuū erit, pulmonis in quem aer per asperam arteriam ducitur, constructionem aggredi.

DE PULMONE. CAPUT VII.

PULMONEM ostendit praesentis libri figurarum maior pars, prima uidelicet ad characteres R, S, T, V. Secunda ad N, O, P, Q. Tertia ad L, M, N, O. Quarta ad M, N, O, P. Quinta ad i, k, l, m. Duodecima ad E, F, G, H. Decimatertia ad B, C, D, E. Vasa autem pulmonem implicantia partim exprimuntur prima figura Capitis trigesimi octauo libri primi, partim duabus figuris Capitis decimi quinti libri tertij.

Situs pulmonis.

Numerus.

ITVM pulmonis duae thoracis cavitates in dicant, in utraque enim thoracis amplitudine, inter costas & alteram intersepientium membranarum conspicua, pulmo locatur perinde ac cavitates ipsae geminus. Ipsi enim pars dextram cavitatem occupans, illi quae in sinistra locatur, substantiae interuentu neque continua, neque etiam contigua est. Ambae enim intersepientium membranarum medio inuicem dirimuntur, & uasorum duntaxat interuentu, quae ex una radice in dextram ac sinistram pulmonis partes dirigerunt, illae inuicem committuntur. Ac dextra quidem pulmonis pars dextram thoracis cavitatem, sinistra autem laeuam ita implet, ut nihil prorsus in thoracis amplitudine pulmonis substantiae

substantia non oppleti sit, praeter uniuersam regionem quam interdiuidetes membranae in se complecti constitueret retulimus. Verum in hac cavitare, quam intersepientes membranae in suo medio super nervosam septi transuersi partem, ac sub cordis inuolucris mucrone efformant, pulmonis quoque portiuncula canibus & simijs continetur: uti & in reliquis animalibus, quibus peccus longius quam homini obtrigit. Verum haec pulmonis portiuncula uniuersam cavitatem minime infarcit, neque etiam eius cavitatis formam exprimit, atque ita dextra & sinistra pulmonis partes, suas quibus continentur sedes examussum referunt. Pulmo nanque priuatim nulla indigebat cavitatum effigiem assumens, haud secus sane quam si aliquis gleba his cavitatibus impressa, pulmonem construxisset. Vbi enim cavitatum sedes concavae sunt, inibi pulmo gibbosus euasit: ubi autem gibbae extuberantesque uisuntur, pulmo etiam cauus redditur. Quapropter etiam sit dextram pulmonis partem sinistram iunctam ad amussum bubuli, aut ceruini, aut alterius bifulci animalis calcibus, unguibusue simul commissis, rara quadam similitudine respondere, aut alteram pulmonis partem unius unguis imaginem referre. Tota enim posterior pulmonis sedes, lateraque anteriori unguium regioni, ac lateribus respondent. Quemadmodum enim ungues anteriori parte linea impressioneque inuicem dirimuntur, ita quoque & posterior pulmonis sedes huic lineae similem omnino impressionem, prominentium in thoracis amplitudinem uertebrae corporum occasione, obtinet. Et ut impressio haec secundum unguium longitudinem gibbumque modice obliquatur, ita quoque & pulmonis haec sede impressio secundum dorsum in exteriora incuruatione ducitur. Rursus ut ungues anteriori parte magis quam posteriori, conrigui uidentur: ita & pulmo ipse, eo quod intersepientes membranae ab inuicem multo minus ubi dorso committuntur distant, quam ubi pectoris ossi proximae sunt. Deinde determinans ungues linea superius ac inferius magis patet quam in medio, & inferior rursus pars magis dehiscit quam elatior: quod & pulmonis quoque, quae ipsius partes inuicem dirimuntur, impressio ostendit. atque id intersepientium membranarum gratia magis quae iuxta iugulum & septum inuicem distant, quam in reliquo ad dorsum progressu: dein membranarum distantia septo proxima, latior illa est quae iugulum respicit. Reliqua autem pulmonis posterior pars & latera, propter costarum inflexus, ut & ungues ipsi, gibba uisuntur. Deinde etiam pariratione inferior pulmonis regio, ut & unguium ipsorum, latior superiori existit. Porro unguium parti quae terrae innititur pulmonis regio exactissime concuenit, septum transuersum spectans. Haec enim pulmonis regio, ut & unguium, caua uisitur, propter septi gibbosam imaginem. Ad haec, pariter quoque amplo interstitio, ut & ungues etiam, propter amplam intersepientium membranarum hic distantiam dextra pulmonis pars impese à sinistra disjungitur. Porro pulmonis regio pectoris os respiciens, ipsorumue anterior pars adamussum refert posteriorem unguium sedem uniuersam, quae terram non contingit. Vt enim illa utrinque orbicularis est, & amplo interstitio dissita, sic & haec pulmonis regio interdiuiditur: quae tanto posteriori etiam sede breuior est, quanto posterior unguium regio terram non contingens, longitudine ab anteriori uincitur. Caeterum alia adhuc impressio hactenus non commemorata pulmonis illi accidit, quae is lateribus intersepientium membranarum accumbit. Harum namque latera quum hic cor contineatur, utrinque extuberant, gibbumque efficiunt, cui proportionatum sinum pulmo (ut uniuersas quibus continetur cavitates accurate oppleat) merito obtinet: qui sane & in unguibus illi sinui correspondet, qui inter ungues quae inuicem accumbunt cernitur, illic nimirum, ubi duriores quidam pili inter ipsas obseruari solent. Atque ita pulmonis forma unguium imagini congruit. Caeterum haec de humano pulmone dicta uelim, eoque non flaccido, sed ut secundum naturam thoracem implet, distento. Alias enim quum concidit, atque in lobos seu fibras insigniter distinctus uisitur, elegas haec propriaque pulmonis forma deperditur. Distinguntur enim utraque pulmonis partes in duos lobos, membranaeque fibris in hominibus inuicem haerentes, neque ita inter ressecandum distinctu, ut in cane, promptos. Hoc loborum interstitium obliqua perficitur linea, & regione propemodum quartae thoracis uertebrae incipiente, & oblique deorsum in priora, quasi ad pectoris ossis mucronem, protensa. Haec linea aequalem pulmonis partium diuisionem quodammodo efficit, quamquam humilior lobus superiori longior existat. Neque sane perpetuo in duos solum lobos pulmonis partes secantur, uerum aliquando in tres, interdum in nullos, aut duos, ita tamen inuicem nexos, ut sectionis potius nota, quam re uera distinctio in homine uideatur. Lobum autem qui in canibus simijsque cauae uenae caudicem suffulcit, uti iam antea dixi, nunquam in homine obseruauit, & hunc illo destituit certo certius scio. Quauis interim Galeni locus in septimo de Administrandis dissectionibus nondum mihi memoria exciderit, quo inquit, quintum hunc pulmonis lobum illos non latere, qui recte sectionem administrant: innuens Herophilo & Ma-

Pulmonis forma.

In quos lobos fibrasue pulmonis diuidatur.

In homine nullum pulmonis lobum cauae uenae caudicem suffulcire.